

RAZVOJ JUDA U HRVATSKOJ

Piše: ZDRAVKO BARŠNIK

Nakon niza izuzetnih, vrijednih i sposobnih generacija džudaša-natjecatelja, trenera, sudaca i funkcionera u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji, postoji svi temelji da hrvatski judo postane još uspješniji na europskoj i svjetskoj pozornici, uključivši i najveći športski događaj - Olimpijske igre

Prvi organizirani judo u Hrvatskoj i u bivšoj Jugoslaviji započeo je djelovati tijekom veljače 1951. godine angažmanom studenata Zagrebačkog sveučilišta u Studentskom boks klubu Zagreb, formiranjem Sekcije za jiu-do, iz koje nastaje i Akademski jiu-do klub Zagreb, danas Akademski judo klub Mladost, Zagreb.

Glavni osnivači bili su Mladen Beganić (prvi predsjednik), Vladimir Horvat, Miroslav Gržeta, Tomislav Ivanović, Ante Grahovac, Boris Aurer, Duško Modly, Husein Delić, Ružica Petrić, Vjera Mencinger, Danica Ciglar i trener, porijeklom Austrijanac, Hugo Roschanz nosilac 1. Dana za jiu-jitsu i judo, a priključilo se je i pedesetak novih ambicioznih i poletnih judo članova.

Prvi treneri poslije odlaska Huga Roschanza bili su Tomislav Ivanović i Miroslav Gržeta koji je sa svojim velikim športskim iskustvom i judo znanjem najduže stvarao i održavao kvalitetu juda u AJK Mladost. U jesen 1953. godine osnovan je Judo klub Pekarski (koji prelazi u Maksimir, a danas je to Zagreb), gdje su glavni osnivači bili trener Ante Grahovac, Damir Došen, braća Božidar i Drago Štahan, braća Vlado i Jakica Krasnić, Stanko Pereković, Zvonimir Petek, Zdravko Baršnik, također s cijelim nizom nove generacije sposobnih džudaša. Prvi prostori i dvorane gdje se trenirao judo bile su škola Augusta Harambašića (Harambašićeva 18/Škrlčeva b.b.), Nova Ves 72, Ilica 16/II, Slovenska 23 i Mašićeva 3.

Pri Teškoatletskom savezu Hrvatske Odbor za judo osnovan je 1. rujna 1951., a osnovan je i Odbor za judo Jugoslavije. U sklopu Odbora formiran je i Stručni-savjetnički kolegij za pojase, a stalni predstavnik u Odborima je Aleksandar Lopašić.

Članovi AJK Zagreb prvi su posjetili i pokazali sport judo i jiu-jitsu u susjednoj republici Bosni i Hercegovini 19.-22. travnja 1952., a prvo otvoreno judo prvenstvo

Zagreba i Hrvatske održano je 4. prosinca iste godine. Prvi međurepublički i ekipni judo turnir održan je 23. svibnja 1954. u Ljubljani između AJK Mladost Zagreb i AJK Ljubljana. Iste godine TASH-Odbor za judo ulazi u Teško atletski savez Jugoslavije-Odbor za judo, koji se premješta u Beograd te 1957. postaje članom Europske (osnovana 1948.) i Svjetske judo federacije (osnovane 1951).

Dmitar Šijan - treći na EP u Beču

Prvo judo prvenstvo Jugoslavije održano je 17. i 18. prosinca 1955. u Zagrebu. Nešto kasnije, niz entuzijasta, na čelu sa Mladenom Beganićem, Eduardom Besakom, Huseinom Delićem, Konstantinom Momirovićem, Eminom Topićem, Dragutinom Krželjom, Zdravkom Baršnikom, Andrijom Habulinom, Josipom Petrino- vićem, braćom Vjekom i Srećkom Sulićem i ostalima, putuju Hrvatskom i susjednim republikama, te formiraju sekcije i klubove za judo. U jesen 1960. osnovan je i Judo podsavez Zagreba, danas Zagrebački judo savez.

TASH-Odbor za judo 12. ožujka 1961. godine, postao je Judo savez Hrvatske. Prvi predsjednik JSH bio je Božidar Jauk, a na duže vrijeme tajnici JSH su bili Krunoslav Abramović, Berislav Jandrić, Ivan Varvodić, Damir Došen, Marijan Novak, Zdravko Baršnik i Zlatko Papac. Također, tijekom 1961. TASJ-Odbor za judo postaje Judo savez Jugoslavije.

Prvi međunarodni tečaj za judo održan je 5.-19. kolovoza 1954. god u Rovinju, a kojem su prisustvovali Miroslav Gržeta i Duško Modly. Judo natjecatelji-studenti predstavnici iz Hrvatske (Eduard Besak, Dmitar Šijan, Jure Đak i Vlado Zečević s trenerom Svetislavom Ivanovićem iz Beograda), bili su prvi sudionici na međunarodnom prvenstvu Europe za studente u Saint-Tropezu u Francuskoj, 1958. godine.

Početak juda u Zagrebu i Hrvatskoj smatra se prva polovica 1951. godine

Akademski judo klub Mladost iz Zagreba od 1956. do 2001. godine, bio je najtrofejnija judo sredina u Hrvatskoj. Nosioci su momčadskog prvaka 9 puta te Kupa tri puta...

Gore: trener Miroslav Gržeta s najtrofejnijim momčadi, sve vrhunskim džudašima: Radovan Krajnović, Slobodan Kraljević, Dmitar Šijan, Goran Žuvela, Vladimir Vučenik, Zdravko Baršnik, Jurica Biljan.

Dolje: Drago Šćap, Krešo Purgar, Vlatko Vojvodić.

Prvi nastup judo pojedinaca iz Hrvatske na europskom prvenstvu zbio se 1959. u Beču, kada DMITAR ŠIJAN osvaja 3. mjesto u srednjoj kategoriji. Šijan je osvojio i 9. mjesto na otvorenom-apsolutnom 3. prvenstvu svijeta 1961. u Parizu. To prvenstvo u Parizu pratio je i Zdravko Baršnik, koji je u kategoriji do 68 kg osvojio prvo mjesto na kvalifikacijama na prvom otvorenom apsolutnom prvenstvu Jugoslavije, gdje je nastupilo 10 najboljih jugoslavenskih džudaša, a koje je održano u Radničkom domu, na Trgu kralja Petra Krešimira IV. u Zagrebu. Nagrada za taj Baršnikov uspjeh bio je put na SP u Pariz...

Veliki doprinos razvoju i formiranju akademskog sveučilišnog juda dali su i judo djelatnici prof. dr. Konstantin Momirović, dugogodišnji predsjednik Dan Kolegija, prof. dr. Branko Kuleš, mr. Josip Lucić na Katedri za borilačke sportove i vještine (judo karate, jiu-jitsu...) koja djeluje od 1959. godine na Visokoj školi za fizičku kulturu Zagreb (do nedavno Fakultet za fizičku kulturu, danas Kineziološki fakultet), gdje je 2000. godine doktorirao i doc. prof. Hrvoje Sertić.

Prvi tatami

Značajni odjel te Katedre i tog Fakulteta formirani su u Osijeku i u Splitu, gdje su bili prvi suradnici i asistenti prof. Josip Petrinović i prof. Ivan Banović. Znatno doprinos razvoju juda i unapređenju visokoškolskog i sveučilišnog juda u Hrvatskoj i izvan Hrvatske dali su i

Hrvatski judo savez danas ima 40 klubova, te niz judo sekcija i judo škola, u kojima godišnje trenira 3500-4000 članova svih uzrasnih dobi

Vrhunski džudaš i trener-pedagog Goran Žuvela, bio je prvak Europe u kategoriji do 93 kg (London 1974.) Na slici izvodi svoju specijalnu judo tehniku Nage waza Tai-otoshi...

dugogodišnji vanjski stručni judo suradnici - dipl. ing. Eduard Besak, dipl. ing. Zdravko Baršnik, dipl. prof. Dubravko Dosegović, dipl. iur. Žarko Modrić i dipl. ing. Vladimir Vučenik, koji su godinama vodili Stručne komisije za pojase, a i za suđenje.

Značajan poticaj razvoju juda u Hrvatskoj, prva dvorana samo za judo, postavljena je 1958. u Studentskom centru u Savskoj 25 u Zagrebu. Potpuno nova zgrada te stalna dvorana za judo i stolni tenis, izgrađena je 1965. godine u Sportskom parku HAŠK Mladost na Savi, za što su se posebno potrudili Lovro Ratković (stolni tenis), Zdravko Baršnik (judo), Slavko Delfin i Konstantin Momirović (VŠFK), te poduzeća Industrogradnja, Chromos i Ina.

U tu novu judo dvoranu, prva kompletna specijalizirana strunjača za judo - tatami - dostavljena je iz Japana 1968. naglašeno zahvaljujući Zdravku Baršniku i generalnom direktoru zaprešičke Jugokeramike Rudolfu Caru. Velika dogradnja dvorane završena je tijekom priprema za Univerzijadu 1987., najviše zahvaljujući Vjekoslavu Delimaru dugogodišnjem tajniku USIZ-a Grada Zagreba i HAŠK Mladost. Tijekom Domovinskog rata judo dvorana je stavljena u optimalnu funkciju kao Hrvatski judo centar Kodokan (koji može biti s popratnim prostorima stalni judo muzej, kao i povremeni izložbeni prostor za tematske judo izložbe), po uzoru na japanski centar i institut za istraživanje juda. Tome su najviše pridonijeli Damir Došen i Josip Lucić. U to doba, velikim brojem novih tatamija popunjene su gotovo sve judo dvorane u Hrvatskoj, a kompletirale su se i potpuno nove judo dvorane.

Prije, za vrijeme i poslije Mediteranskih igara, koje su održane 1979. god. u Splitu, za značajan razvoj juda u južnoj Hrvatskoj treba posebno zahvaliti podignutim objektima i dvoranama, a za koje velike zasluga imaju Dragutin Krželj, Eduard Besak, Andrija Habulin, kao i niz judo entuzijasta čija se kvalitetna rješenja osjećaju se i do današnjih dana.

Na inicijativu i uz konkretne aktivnosti Damira Došena, Zdravka Baršnika, Branka Kuleša, Josipa Marića, značajan projekt razvoja juda u Zagrebu i Hrvatskoj ostvaren je na prijelazu 1962./63. godine, kada su formirani mnogi judo klubovi, a pri osnovnim i srednjim školama Centri za sportske i judo škole koji su se stalno usavršavali, a gdje su se istakli Dubravko Dosegović, Andrija Habulin, Žarko Modrić, Iljko Lončar, Duško Rokvić, Ivo Banović, Mirko Parčina, Mladen Markač, Josip Lucić, Zdravko Bajzek, Mirko Juretić, Božo Tikulin, Dragan Kartaljević, Aleksandar Hrast, Marijan Novak, Vlatko Mišković, Josip Knjaz, Vladimir i Mladen Pavlovsky, Željko Popović, Blaženko Krček, Igor Šimunović, Stevo Mentus, Dane Milobara. Željko Đapić, Nikola Bučan, Milutin Čibić, Miroslav Novković... Sportske judo škole značajno su se razvile širom Hrvatske i danas djeluju u svim regijama.

Usprkos vrlo velike sposobnosti natjecatelja i same

Sastav najboljih juniora Hrvatske s trenerima i pomoćnicima (pripreme na Hrvatskom vojnom učilištu Petar Zrinski, ljeto 1999., Zagreb). U gornjem redu stoji osmi po redu Aleksandar-Saša Šafranić, juniorski prvak Europe u kategoriji do 73 kg (Rim 1999.)

judo organizacije, iz Hrvatske nije bilo natjecatelja na Olimpijskim igrama u Tokiju 1964. (judo je izborni program) i Münchenu 1972. (judo je stalni olimpijski šport).

Od samog početka juda u naš, športskim tuzemnim i inozemnim uspjesima isticali su se Dinko Manenica (prvi prvak Jugoslavije u lakoj kategoriji 1955.), a zatim Eduard Šlogar, Jure Đak, Eduard Besak, Sven Kulušić, Damir Došen, Zdravko Baršnik, Vlado Zečević, Davor Martinko, Dmitar Šijan (EP u Beču, 1959. god. - u srednjoj kategoriji 3. mjesto) Bruno Mayer, Dušan Basta, Branko Zmajević, Josip Čorak (koji je na OI u Münchenu 1972. osvojio 2. mjesto kao hrvač grčko-rimskog stila u kategoriji do 96 kg), Dragutin Košuta, Željko Udatny, Vladimir Vučenik, Silvije Mrkša, Damir Lončarić, Radovan Krajnović (EP u Lausanni 1968. - 2. mjesto u apsolutnoj kategoriji), Slobodan Kraljević (posebno svestran športaš koji se i te kako uspješno natjecao i u hrvanju), Miljenko Parić, Vlatko Mišković, Vlado Babić, Goran Žuvela, Čedo Mišković, Saša Šaponja, Robert Somek, Nebojša Mačešić, Dušan Rokvić, Damir Šojat, Marijan Mileta, Boris Gržetić, Branko Grošeta, Marijanka Baršnik-Polančec, Nataša Štalec-Viskić, Vera Volenik-Bučanović, Jasna Dukić, Ida Ipavec, Sandra Weber-Crnković, Amara Šepić, Ljerka Lanc-Prakaturović, Smilja Mišković-Bartulović, Stanka i Slavica Saraja, Nada Duš, kao i još mnogi koji su bili stalni i dugogodišnji juniorski i seniorski reprezentativci Hrvatske i bivše Jugoslavije. No, za Judo savez Jugoslavije nažalost nisu bili dovoljno dobri za nastup na Olimpijskim igrama....

Goran Žuvela probija barijeru

No, nakon silovitog osvajanja prvog zlatnog odličja na Europskom prvenstvu u Londonu 1974. u kategoriji do 93 kg, te uz još dva (na Europskom ekipnom prvenstvu u Lyonu 1975. god. do 93 kg - 3. mjesto te na EP u Kijevu 1976. do 93. kg - 3. mjesto), Goran Žuvela probija barijeru - zid restrikcija i blokada izbornika Jugoslavije - te ipak nastupa na OI u Montrealu 1976. U izuzetnoj borbi za najbolji plasman, Žuvela zama- lo gubi susret od Belgijanca Van de Wallea (Belgija), nositelja niza evropskih, svjetskih i olimpijskih odličja. Goran Žuvela danas je poklisar Hrvatskog olimpijskog odbora, živi, radi i djeluje u Australiji. U inozemstvu živi i djeluje niz naših poznatih džudaša i judo djelat- nika, od kojih se veći dio želi uključiti za još bolji judo u Hrvatskoj, kao suradnici Stručno-savjetničkog Dan Kolegija HJS-a.

Hrvatski džudaši po svojoj kvaliteti i znanju trebali su nastupati i na Olimpijskim igrama u Moskvi 1980., Los Angelesu 1984. i Seulu 1988. U najužem izboru bili su Davor Vukorepa do 60 kg, Neven Šavora do 65 kg, Mladen Markač do 78 kg, Ivica Spaček do 86 kg, Hrvoje Sertić do 86 kg, Stevo Mentus -100 kg, Tihomir Palijan +100 kg... No, na Olimpijskim igrama u Moskvi i Los Angelesu nastupao je samo Vojo Vujević u kate- goriji do 71 kg gdje je zabilježio izvanredno vrijedni i zapaženi nastup. Vujević je inače na Svjetskom prven- stvu u Maastrichtu 1981., u kategoriji do 71 kg osvojio prvo brončano odličje nekog hrvatskog džudaša.

Hrvatski judo savez postaje članom Europske judo unije (EJU) i Međunarodne judo federacije (IJF) 4.

Jedan od najboljih ženskih judo sastava, Judo klub Lika (Zagreb) i njihov dugogodišnji trener Željko Udatny (od 1975. do 1985.)

travnja 1992. Uz prvog predsjednika Hrvatskog judo saveza, člana Hrvatskog olimpijskog odbora Vlatka Škilju, poduzele su se aktivnosti da i džudaša značajno sudjeluju u Domovinskom ratu. Kao za uzor mogu se uzeti primjeri gen. puk. Josipa Lucića, gen. puk. Mladena Markača, a istakli su se i Branko Kuleš, Iljko Lončar, kao i niz ostalih džudaša. Hrvatski judo savez nastojao je da i u takvim teškim ratnim uvjetima što ravnopravnije sudjeluje i da se što više pojavljuje i natječe u svijetu...

Saša Šafranić - juniorski europski prvak

Za Olimpijske igre u Barceloni 1992. izbornik je bio Davor Vukorepa, a trener još uvijek izuzetno dobar natjecatelj Dragomir Tavra. Potencijalni kandidati bili su Dean Wohlfart, Hrvoje Filipan, Miroslav Novković, Vitomir Spasović, Marin Lačković, Dean Bogić, Ivan Oberan, Edi Bajurin, te seniorke Aniko Tripolski, Matilda Cvetković, Anita Prizmić. Na žalost, nisu se uspjeli kvalificirati... Ni u Atlanti 1996. nismo imali predstavnika, a na žalost ni u Sydneyu, Atenu i Peking. Nastup na OI u Londonu 2012. kroz kvalifikacije su izborili Marijana Mišković (do 63 kg) i Tomislav Marjanović (do 81 kg), što je bio prvi olimpijski nastup naših džudaša pod hrvatskom zastavom.

U to doba postižu se vrijedni natjecateljski rezultati kod kadeta i juniora. Saša Šafranić je juniorski prvak Europe 1999. u kategoriji do 73 kg, a vrlo zapaženi rezultati postignuti su u vojnom, policijskom i studentskom internacionalnom sportu judo.

Najznačajnija međunarodna judo natjecanja u Hrvatskoj bila su Međunarodni judo Kup Krunoslava Abramovića (kasnije Kup Zagreba) od 1968. do 1983., na kojemu je znalo sudjelovati više od 1200 natjecatelja, Međunarodni Kup Jadrana, otvoreno-apsolutno prvenstvo bivše Jugoslavije (1962.-1990.) u Splitu i kasnije u

Dubrovniku, Europsko ekipno judo prvenstvo (1990.) u Dubrovniku, a danas je to Međunarodni Kup Slobodna Hrvatska koji se od 1991. održava u Splitu.

U Hrvatsku tijekom 50 godina dolazi dosta inozemnih trenera koji su dali znatni doprinos razvoju juda: Japancac Baba, Nijemac Richard Unterburger, Francuz Van de Veeken, Japanci Shokichi Natsui, Ken Otani, Toshiro Daigo, Hideji Sakuma, Nobuaki Yamamoto, Toshiyuki Muraro, Takahumi Ueguchi, Yasuhiko Moriwaki, Kazuhiro Ninomiya, Talijani Corrado Crocheri i Piero Comino...

Poraveći u Japanu, zemlji izvornog juda i jiu-jitsua, svoj znatni doprinos razvoju juda u Hrvatskoj dali su i Vlatko Mišković, Marijan Novak, Goran Žuvela te Zdravko Baršnik. Poslije 1992. godine, iza Vlatka Škilje, predsjednici Hrvatskog judo saveza kraće vrijeme su bili Josip Lucić i Neven Šavora. Početkom 2001. god. ponovo je izabran za predsjednika Vlatko Škiljo. Nakon njega na čelo saveza došla je bivša vrhunska džudašica Sanda Crnković-Čorak, koji pod njezinim vodstvom doživljava novi polet, posebno u mlađim uzrastima.

Hrvatski judo savez danas ima 40 klubova, te niz judo sekcija i judo škola, u kojima godišnje trenira 3500-4000 članova svih uzrasnih dobi. Prva brošura za Judo i jiu-jitsu, izdana je 1958., a autori su bili Konstantin Momirović i Branko Sviben. Zatim su se sa svojim stručnim prevodima i pisanjem o judu istakli Konstantin Momirović, Žarko Modrić, Dubravko Dosegović, Mirko Parčina, Zdravko Baršnik, Josip Lucić, Branko Kuleš. U pripremi su i nova značajna djela...

Nakon niza iznimnih, vrijednih i sposobnih generacija džudaša-natejatelja, trenera, sudaca i funkcionera u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji, postoji svi temelji da judo postane još uspješniji na europskoj i svjetskoj pozornici, uključivši i najveći športski događaj - Olimpijske igre.